

4. kapitola

Z rozhovoru s panem Lloydem a z výše uvedené zaslechnuté rozpravy mezi Bessií a Abbotovou jsem načerpala dostatek naděje, abych získala motivaci přát si uzdravení: zdálo se, že se blíží změna – a já jsem po ní toužila a mlčky ji očekávala. S příchodem však otálela; ubíhaly dny a týdny, vrátilo se mi mé obvyklé zdraví, avšak nikdo znovu nenadhodil otázku, kterou jsem se v duchu zaobírala. Paní Reedová na mě čas od času pohlížela přísným okem, avšak jen zřídka-kdy mě oslovila; od mé nemoci mě ještě nápadněji než dřív oddělovala od vlastních dětí: vyhradila mi malý přístěnek, kde jsem spala sama, a odsoudila mě k tomu, abych jedla o samotě a trávila veškerý čas v dětském pokoji, zatímco bratranec a sestřenice byli neustále v salonu. Nepadla jediná zmínka o tom, že by mě chtěla poslat do školy, avšak já instinktivně cítila jistotu, že už dlouho nebude snášet mou přítomnost pod svou střechou, neboť její výraz, kdykoli se ke mně obrátila, nyní více než kdy dříve vyjadřoval nepřekonatelný a hluboce zakořeněný odpor.

Eliza a Georgiana, zjevně podle příkazu, který dostaly, se mnou téměř nemluvily; John se na mě šklebil, kdykoli mě zahlédl, a jednou se pokusil mě potrestat, ale jelikož jsem se okamžitě obrátila proti němu, rozpálená stejným pocitem hluboké zuřivosti a zoufalé vzpoury, která mě pohнула k odvetě předtím, raději ustoupil, utekl přede mnou

a přitom mě proklínal a tvrdil, že jsem mu zlomila nos. Skutečně jsem tomu nápadnému výčnělku zasadila tak tvrdou ránu, jaké jen byly moje klouby schopné; a když jsem spatřila, že ho buď ten úder nebo můj výraz zastrašily, měla jsem sto chutí využít získané výhody, ale to on už uháněl ke své mamá. Slyšela jsem, jak jí začíná ubrečeně vyprávět, že se na něj „ta ošklivá Jane Eyrová“ vrhla jako divoká kočka, avšak ona ho poměrně příkře zarazila:

„O ní se mnou nemluv, John; už jsem ti říkala, že se k ní nemáš přibližovat; nestojí za povšimnutí. Nepřeju si, aby se s ní někdo z vás stýkal, a to platí pro tebe i pro tvoje sestry.“

V tu chvíli jsem se naklonila přes zábradlí a náhle vykřikla, aniž jsem se předem nad svými slovy zamyslela:

„Oni si nezaslouží, aby se stýkali se mnou.“

Paní Reedová byla poměrně zavalitá žena, ale jakmile uslyšela to podivné a smělé prohlášení, svižně vyběhla po schodech, jako vzdušný vír mě odvěkla do dětského pokoje, přirazila mě na pelest mé postele a důrazně mi zakázala se z toho místa hnout či pronést po zbytek dne jedinou další slabiku.

„Co by vám řekl strýček Reed, kdyby byl naživu?“ vyhrkla jsem téměř bezděčně. Říkám téměř bezděčně, neboť mi připadalo, že můj jazyk pronáší slova, aniž na tom má podíl moje vůle; promlouvalo ze mě cosi, nad čím jsem neměla sebemenší vládu.

„Cože?“ zamumlala paní Reedová tiše; hladinu jejích obvykle chladných, lhostejných šedých očí zakalil výraz podobný strachu; pustila moji paži a zadívala se na mě, jako by skutečně nevěděla, jestli jsem dítě, nebo démon. Sebrala jsem kuráž.

„Můj strýček Reed je v nebi a vidí všechno, co děláte a co si myslíte; a maminka s tatínkem taky; vědí, jak mě tu celý den zavíráte a přejete si, abych byla mrtvá.“

Paní Reedová se za okamžik vzpamatovala; prudce se mnou zatřásla, vrazila mi dva pohlavky a potom beze slova odešla. Tu proluku vyplnila Bessie hodinovým kázáním, v němž nade vši pochybnost dokázala, že jsem nejzkaženější a nejzvlčilejší dítě, jaké kdy vyrůstalo pod střechou lidského příbytku. Napůl jsem jí uvěřila, neboť jsem skutečně cítila, jak mi v hrudi bublají jen špatné city.

Minul listopad, prosinec a polovina ledna. Vánoce a Nový rok se v Gatesheadu oslavovaly s obvyklým svátečním veselím; vyměňovaly se dárky, pořádaly se slavnostní obědy a večírky. Ze všech zábav jsem byla samozřejmě vyloučena; můj podíl na radovánkách spočíval v tom, že jsem každý den sledovala, jak se Eliza a Georgiana šňoří a sestupují do salonu v jemných mušelinových šatečkách se šarlatovými šerpami, vlasy složitě natočené do prstýnků; a poté jsem naslouchala vzdáleným tónům klavíru či harfy zdola, přebíhání majordoma a lokaje, cinkání sklenic a porcelánu, když se podávalo občerstvení, a útržkům šumu rozhovorů, kdykoli se otevřely a zavřely dveře salonu. Když mě tato činnost omrzela, stáhla jsem se z vrcholu schodiště do opuštěného a tichého dětského pokoje; tam jsem byla sice trochu posmutnělá, ale nikoli nešťastná. Abych řekla pravdu, sebe méně jsem netoužila po společnosti, neboť ve společnosti si mě velmi zřídka někdo všiml; a kdyby jen Bessie byla laskavá a přátelská, považovala bych za požitek, že s ní můžu trávit klidné večery zde, a nikoli pod hrozivým dohledem paní Reedové v pokoji plném dam a pánů. Jenže Bessie, jakmile své mladé dámy oblékla, se obvykle odebrala na rušené území kuchyně a salonku pro služebnictvo a většinou si s sebou odnesla svíčku. Já tam poté seděla s panenkou na klíně, dokud neuhasl oheň, a tu a tam jsem se rozhlédla kolem, abych se ujistila, že v pokoji plném stínů nestraší nic hrozivějšího než já; a jakmile oharky získaly matně červený odstín, chvatně jsem se svlékla, vši silou tahala za uzly

a tkanice, a vyhledala útočiště před chladem a temnotou na svém lůžku. Tam jsem si vždycky brala svou panenku; lidské bytosti musejí něco milovat, a jelikož se mi nenabízel žádný vhodnější předmět náklonnosti, snažila jsem se hledat potěšení v tom, že budu milovat vybledlý vyrytý obrázek, ubohý jako malý strašák do zelí. Nyní při vzpomínce žasnu nad tím, s jakou absurdní upřímností jsem pečovala o tu hračku a napůl si představovala, že je živá a schopná citu. Nedokázala jsem usnout, pokud jsem ji neměla zachumlanou v noční košili; a když tam v bezpečí a v teple spočívala, byla jsem svým způsobem šťastná a věřila, že ona je šťastná podobně.

Hodiny, kdy jsem čekala, až hosté odjedou, a naslouchala, zda se na schodech neozvou Bessieiny kroky, mi bývaly dlouhé. Občas nahoru zaskočila, aby si vzala náprstek či nůžky, nebo mi donesla něco k večeři – housku či dílek tvarohového koláče – a tehdy sedávala na krajíčku postele, zatímco jsem jedla, a když jsem byla hotová, důkladně mě přikryla, dvakrát mě políbila a řekla: „Dobrou noc, slečno Jane.“ Když se Bessie chovala takhle laskavě, připadala mi jako ta nejlepší, nejkrásnější, nejněžnější bytost na světě a já jsem si pronikavě přála, aby byla vždycky tak příjemná a přátelská, aby do mě nikdy nedloubala, nekárala mě a nekladla na mě nerozumné nároky, což všechno činila velmi často. Myslím, že Bessie Leeová musela být dívka obdařená značnými přirozenými schopnostmi, neboť všechno, do čeho se pustila, jí šlo pěkně od ruky a dokázala pozoruhodně živě vyprávět; soudím tak podle toho, jakým dojmem na mě zapůsobily její příběhy. Byla také hezká, pokud mě neklamou vzpomínky na její tvář a postavu. Pamatuju si ji jako štíhlou mladou ženu s černými vlasy, tmavýma očima, velmi příjemnými rysy a pěknou čistou pletí; měla však vrtošivou a prchlivou povahu a byla lhostejná k zásadovosti či spravedlnosti; ale stejně, ať byla, jaká byla, měla jsem ji ze všech lidí na Gatesheadu nejraději.